सत्र 2026-27 में संशोधित पाठ्यक्रम

कक्षा – नौवीं

विषय – संस्कृतम् (Course A) Code – 003

1.पाठ्यपुस्तक – प्रथमावृत्ति प्रथमभागः (रामलाल कपूर ट्रस्ट द्वारा प्रकाशित)

पाठ्यक्रम – द्वितीय अध्याय सम्पूर्ण , तृतीय अध्याय का प्रथमपाद

2. पाठ्यपुस्तक –संस्कृतनिधिः प्रथमो भागः BSB

द्वितीयोऽध्यायः

प्रथम : पादः

२.१.१ समर्थः पदविधिः ।

२.१.२ सुबामन्त्रितेपराङ्गवत् स्वरे।

२.१.३ प्राक् कडारात् समासः ।

२.१.४ सह सुपा ।

२.१.५ अव्ययीभावः ।

२.१.६ अव्ययं विभक्तिसमीपसमृद्धिव्यृद्ध्यर्थाभावात्ययासम्प्रतिशब्द प्रादुर्भावपश्चाद्यथाऽऽनुपूर्व्ययौगपद्यसादृश्यसम्पत्ति-साकल्यान्त वचनेषु।

२.१.७ यथाऽसादृश्ये।

२.१.८ यावदवधारणे।

२.१.९ सुप्प्रतिना मात्राऽर्थे ।

२.१.१० अक्षशलाकासंख्याः परिणा ।

२.१.११ विभाषाऽपपरिबहिरञ्चवः पञ्चम्या ।

२.१.१२ आङ् मर्यादाऽभिविध्योः ।

२.१.१३ लक्षणेनाभिप्रती आभिमुख्ये।

२.१.१४ अनुर्यत्समया ।

२.१.१५ यस्य चायामः ।

२.१.१६ तिष्ठद्गुप्रभृतीनि च ।

२.१.१७ पारेमध्येषष्ठ्या वा ।

२.१.१८ संख्या वंश्येन ।

२.१.१९ नदीभिश्च ।

२.१.२० अन्यपदार्थे च संज्ञायाम् ।

२.१.२१ तत्पुरुषः ।

२.१.२२ द्विगुश्च ।

२.१.२३ द्वितीया श्रितातीतपतितगतात्यस्तप्राप्तापन्नैः ।

२.१.२४ स्वयं क्तेन ।

२.१.२५ खट्वा क्षेपे।

२.१.२६ सामि ।

२.१.२७ कालाः ।

२.१.२८ अत्यन्तसंयोगेच ।

२.१.२९ तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवचनेन ।

२.१.३० पूर्वसदृशसमोनार्थकलहनिपुणमिश्रश्लक्ष्णैः।

२.१.३१ कर्तृकरणेकृता बहुलम् ।

२.१.३२ कृत्यैरधिकार्थवचने।

२.१.३३ अन्नेन व्यञ्जनम् ।

२.१.३४ भक्ष्येण मिश्रीकरणम् ।

२.१.३५ चतुर्थी तदर्थार्थबलिहितसुखरक्षितैः ।

२.१.३६ पञ्चमी भयेन ।

२.१.३७ अपेतापोढमुक्तपतितापत्रस्तैरल्पशः ।

२.१.३८ स्तोकान्तिकदूरार्थकृच्छ्राणि क्तेन ।

२.१.३९ सप्तमी शौण्डैः ।

२.१.४० सिद्धशुष्कपक्वबन्धैश्च ।

२.१.४१ ध्वाङ्क्षेण क्षेपे।

२.१.४२ कृत्यैर्ऋणे।

२.१.४३ संज्ञायाम् ।

२.१.४४ क्तेनाहोरात्रावयवाः ।

२.१.४५ तत्र ।

२.१.४६ क्षेपे।

२.१.४७ पात्रेसमितादयश्च ।

२.१.४८ पूर्वकालैकसर्वजरत्पुराणनवकेवलाः समानाधिकरणेन ।

२.१.४९ दिक्संख्येसंज्ञायाम् ।

२.१.५० तद्धितार्थोत्तरपदसमाहारेच।
२.१.५१ संख्यापूर्वो द्विगुः।
२.१.५२ कुत्सितानि कुत्सनैः।
२.१.५३ पापाणके कुत्सितैः।
२.१.५४ उपमानानि सामान्यवचनैः।
२.१.५५ उपमितं व्याघ्रादिभिः सामान्याप्रयोगे।
२.१.५६ विशेषणं विशेष्येण बहुलम्।
२.१.५७पूर्वापरप्रथमचरमजघन्यसमानमध्यमध्यमवीराश्च।
२.१.५८ श्रेण्यादयः कृतादिभिः।
२.१.५९ क्तेन नञ्विशिष्टेनानञ्।
२.१.६० सन्महत्परमोत्तमोत्कृष्टाः पूज्यमानैः।
२.१.६१ वृन्दारकनागकुञ्जरैः पूज्यमानम्।
२.१.६२ कतरकतमौजातिपरिप्रश्ने।
२.१.६३ किं क्षेपे।
२.१.६४पोटायुवतिस्तोककतिपयगृष्टिधेनुवशावेहत्बष्कयणीप्रवक्तृश्रोत्रियाध्यापकधूर्तैर्जातिः।
२.१.६५ प्रशंसावचनैश्च।
२.१.६६ युवा खलतिपलितवलिनजरतीभिः।
२.१.६७ कृत्यतुल्याख्या अजात्या।
२.१.६८ वर्णो वर्णेन।
२.१.६९ कुमारः श्रमणाऽऽदिभिः।
२.१.७० चतुष्पादो गर्भिण्या।
२.१.७१ मयूरव्यंसकादयश्च।

द्वितीय: पाद:

२.२.१ पूर्वापराधरोत्तरमेकदेशिनैकाधिकरणे।
२.२.२ अर्धं नपुंसकम्।
२.२.३ द्वितीयतृतीयचतुर्थतुर्याण्यन्यतरस्याम्।
२.२.४ प्राप्तापन्ने च द्वितीयया।
२.२.५ कालाः परिमाणिना।
२.२.६ नञ्।
२.२.७ ईषदकृता।
२.२.८ षष्ठी।
२.२.९ याजकादिभिश्च।
२.२.१० न निर्धारणे।
२.२.११पूरणगुणसुहितार्थसदव्ययतव्यसमानाधिकरणे।
२.२.१२ क्तेन च पूजायाम्।
२.२.१३ अधिकरणवाचिना च।
२.२.१४ कर्मणि च।
२.२.१५ तृजकाभ्यां कर्तरि।
२.२.१६ कर्त्तरि च।
२.२.१७ नित्यं क्रीडाजीविकयोः।
२.२.१८ कुगतिप्रादयः।
२.२.१९ उपपदमतिङ्।
२.२.२० अमैवाव्ययेन।
२.२.२१ तृतीयाप्रभृतीन्यन्यतरस्याम्।
२.२.२२ क्त्वा च।
२.२.२३ शेषो बहुव्रीहिः।
२.२.२४ अनेकमन्यपदार्थे।
२.२.२५ संख्ययाऽव्ययासन्नादूराधिकसंख्याः संख्येये।
२.२.२६ दिङ्नामान्यन्तराले।
२.२.२७ तत्र तेनेदमिति सरूपे।
२.२.२८ तेन सहेति तुल्ययोगे।
२.२.२९ चार्थे द्वन्द्वः।
२.२.३० उपसर्जनं पूर्वम्।
२.२.३१ राजदन्तादिषु परम्।
२.२.३२ द्वन्द्वे घि।
२.२.३३ अजाद्यदन्तम्।
२.२.३४ अल्पाच्तरम्।
२.२.३५ सप्तमीविशेषणे बहुव्रीहौ।
२.२.३६ निष्ठा।
२.२.३७ वाऽऽहिताग्न्यादिषु।
२.२.३८ कडाराः कर्मधाराये।

तृतीय: पाद:

.३.१ अनभिहिते।
२.३.२ कर्मणि द्वितीया।
२.३.३ तृतीया च होश्छन्दसि।
२.३.४ अन्तराऽन्तरेण युक्ते।
२.३.५ कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे।
२.३.६ अपवर्गे तृतीया।
२.३.७ सप्तमीपञ्चम्यौ कारकमध्ये।
२.३.८ कर्मप्रवचनीययुक्ते द्वितीया।
२.३.९ यस्मादधिकं यस्य चेश्वरवचनं तत्र सप्तमी।
२.३.१० पञ्चम्यपाङ्परिभिः।
२.३.११ प्रतिनिधिप्रतिदाने च यस्मात्।
२.३.१२ गत्यर्थकर्मणिद्वितीयाचतुर्थ्यौ चेष्टायामनध्वनि।
२.३.१३ चतुर्थी सम्प्रदाने।
.३.१४ क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि स्थानिनः।
२.३.१५ तुमर्थाच्च भाववचनात्।
२.३.१६ नमःस्वस्तिस्वाहास्वधालंवषड्योगाच्च।
२.३.१७ मन्यकर्मण्यनादरे विभाषाऽप्राणिषु।
२.३.१८ कर्तृकरणयोस्तृतीया।
२.३.१९ सहयुक्तेऽप्रधाने।
२.३.२० येनाङ्गविकारः।
२.३.२१ इत्थंभूतलक्षणे।
२.३.२२ संज्ञोऽन्यतरस्यां कर्मणि।
२.३.२३ हेतौ।
२.३.२४ अकर्तर्यृणे पञ्चमी।
३.२५ विभाषा गुणेऽस्त्रियाम्।
२.३.२६ षष्ठी हेतुप्रयोगे।
२.३.२७ सर्वनाम्नस्तृतीया च।
२.३.२८ अपादानेपञ्चमी।
२.३.२९ अन्यारादितरर्त्तेदिक्शब्दाञ्चूत्तरपदाजाहियुक्ते।
२.३.३० षष्ठ्यतसर्थप्रत्ययेन।
२.३.३१ एनपा द्वितीया।
२.३.३२ पृथग्विनानानाभिस्तृतीयाऽन्यतरस्याम्।
२.३.३३
करणेचस्तोकाल्पकृच्छ्रकतिपयस्यासत्त्ववचनस्य।
२.३.३४ दूरान्तिकार्थैः षष्ठ्यन्यतरस्याम्।
२.३.३५ दूरान्तिकार्थेभ्यो द्वितीया च।

२.३.३६ सप्तम्यधिकरणेच।
२.३.३७ यस्य च भावेन भावलक्षणम्।
२.३.३८ षष्ठी चानादरे।
२.३.३९ स्वामीश्वराधिपतिदायादसाक्षिप्रतिभूप्रसूतैश्च।
२.३.४० आयुक्तकुशलाभ्यां चासेवायाम्।
२.३.४१ यतश्च निर्धारणम्।
२.३.४२ पञ्चमी विभक्ते।
२.३.४३ साधुनिपुणाभ्यामर्चायां सप्तम्यप्रतेः।
२.३.४४ प्रसितोत्सुकाभ्यां तृतीया च।
२.३.४५ नक्षत्रे च लुपि।
२.३.४६ प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा
२.३.४७ सम्बोधने च।
२.३.४८ साऽऽमन्त्रितम्।
२.३.४९ एकवचनं सम्बुद्धिः।
२.३.५० षष्ठी शेषे।
२.३.५१ ज्ञोऽविदर्थस्य करणे।
२.३.५२ अधीगर्थदयेशां कर्मणि।
२.३.५३ कृञः प्रतियत्ने।
२.३.५४ रुजार्थानां भाववचनानामज्वरेः।
२.३.५५ आशिषि नाथः।
२.३.५६ जासिनिप्रहणनाटक्राथपिषां हिंसायाम्।
२.३.५७ व्यवहृपणोः समर्थयोः।
२.३.५८ दिवस्तदर्थस्य।
२.३.५९ विभाषोपसर्गे।
२.३.६० द्वितीया ब्राह्मणे।
२.३.६१ प्रेष्यब्रुवोर्हविषोदेवतासम्प्रदाने।
२.३.६२ चतुर्थ्यर्थे बहुलं छन्दसि।
२.३.६३ यजेश्च करणे।
२.३.६४ कृत्वोऽर्थप्रयोगे कालेऽधिकरणे।
२.३.६५ कर्तृकर्मणोः कृति।
२.३.६६ उभयप्राप्तौ कर्मणि।
२.३.६७ क्तस्य च वर्तमाने।
२.३.६८ अधिकरणवाचिनश्च।
२.३.६९ न लोकाव्ययनिष्ठाखलर्थतृनाम्।
२.३.७० अकेनोर्भविष्यदाधमर्ण्ययोः।
२.३.७१ कृत्यानां कर्तरि वा।

२.३.७२ तुल्यार्थैरतुलोपमाभ्यां तृतीयाऽन्यतरस्याम् ।

२.३.७३ चतुर्थी चाशिष्यायुष्यमद्रभद्रकुशलसुखार्थहितैः ।

चतुर्थः पादः

२.४.१ द्विगुरेकवचनम् ।
२.४.२ द्वन्द्वश्च प्राणितूर्यसेनाङ्गानाम् ।
२.४.३ अनुवादे चरणानाम् ।
२.४.४ अध्वर्युक्रतुरनपुंसकम् ।
२.४.५ अध्ययनतोऽविप्रकृष्टाख्यानाम् ।
२.४.६ जातिरप्राणिनाम् ।
२.४.७ विशिष्टलिङ्गो नदीदेशोऽग्रामाः ।
२.४.८ क्षुद्रजन्तवः ।
२.४.९ येषां च विरोधः शाश्वतिकः ।
२.४.१० शूद्राणामनिरवसितानाम् ।
२.४.११ गवाश्वप्रभृतीनि च ।
२.४.१२ विभाषा वृक्षमृगतृणधान्यव्यञ्जनपशुशकुन्यश्ववडवपूर्वापराधरोत्तराणाम् ।
२.४.१३ विप्रतिषिद्धं चानधिकरणवाचि ।
२.४.१४ न दधिपयादीनि ।
२.४.१५ अधिकरणैतावत्त्वे च ।
२.४.१६ विभाषा समीपे।
२.४.१७ स नपुंसकम् ।
२.४.१८ अव्ययीभावश्च ।
२.४.१९ तत्पुरुषोऽनञ् कर्मधारयः ।
२.४.२० संज्ञायां कन्थोशीनरेषु।
२.४.२१ उपज्ञोपक्रमं तदाद्याचिख्यासायाम् ।
२.४.२२ छाया बाहुल्ये।
२.४.२३ सभा राजाऽमनुष्यपूर्वा ।
२.४.२४ अशाला च ।
२.४.२५ विभाषा सेनासुराच्छायाशालानिशानाम् ।
२.४.२६ परवल्लिङ्गं द्वन्द्वतत्पुरुषयोः ।
२.३.२७ पूर्ववदश्ववडवौ।
२.४.२८ हेमन्तशिशिरावहोरात्रे च च्छन्दसि ।
२.४.२९ रात्राह्नाहाः पुंसि ।
२.४.३० अपथं नपुंसकम् ।
२.४.३१ अर्धर्चाः पुंसि च ।
२.४.३२ इदमोऽन्वादेशेऽशनुदात्तस्तृतीयाऽऽदौ।
२.४.३३ एतदस्त्रतसोस्त्रतसौ चानुदात्तौ।
२.४.३४ द्वितीयाटौस्स्वेनः ।
२.४.३५ आर्द्धधातुके ।
२.४.३६ अदो जग्धिर्ल्यप्ति किति ।
२.४.३७ लुङ्सनोर्घस्लृ ।
२.४.३८ घञपोश्च ।
२.४.३९ बहुलं छन्दसि ।
२.४.४० लिट्यन्यतरस्याम् ।
२.४.४१ वेञो वयिः ।
२.४.४२ हनो वध लिङि ।
२.४.४३ लुङि च ।
२.४.४४ आत्मनेपदेष्वन्यतरस्याम् ।
२.४.४५ इणो गा लुङि ।
२.४.४६ णौ गमिरबोधने।
२.४.४७ सनि च ।
२.४.४८ इङश्च ।
२.४.४९ गाङ् लिटि ।
२.४.५० विभाषा लुङ्लृङोः ।
२.४.५१ णौ च सँश्चङोः ।
२.४.५२ अस्तेर्भूः ।
२.४.५३ ब्रुवो वचिः ।
२.४.५४ चक्षिङः ख्याञ् ।
२.४.५५ वा लिटि ।
२.४.५६ अजेर्व्यघञपोः ।
२.४.५७ वा यौ।
२.४.५८ ण्यक्षत्रियार्षञितो यूनि लुगणिञोः ।
२.४.५९ पैलादिभ्यश्च ।
२.४.६० इञः प्राचाम् ।
२.४.६१ न तौल्वलिभ्यः ।
२.४.६२ तद्राजस्य बहुषु तेनैवास्त्रियाम् ।

२.४.६३ यस्कादिभ्यो गोत्रे।
२.४.६४ यञञोश्च ।
२.४.६५ अत्रिभृगुकुत्सवसिष्ठगोतमाङ्गिरोभ्यश्च ।
२.४.६६ बह्वचः इञः प्राच्यभरतेषु।
२.४.६७ न गोपवनादिभ्यः ।
२.४.६८ तिककितवादिभ्यो द्वन्द्वे।
२.४.६९ उपकादिभ्योऽन्यतरस्यामद्वन्द्वे ।
२.४.७० आगस्त्यकौण्डिन्ययोरगस्तिकुण्डिनच् ।
२.४.७१ सुपो धातुप्रातिपदिकयोः ।
२.४.७२ अदिप्रभृतिभ्यः शपः ।
२.४.७३ बहुलं छन्दसि ।
२.४.७४ यङोऽचि च ।
२.४.७५ जुहोत्यादिभ्यः श्लुः ।
२.४.७६ बहुलं छन्दसि ।
२.४.७७ गातिस्थाघुपाभूभ्यः सिचः परस्मैपदेषु।
२.४.७८ विभाषा घ्राधेट्शाच्छासः ।
२.४.७९ तनादिभ्यस्तथासोः ।
२.४.८० मन्त्रे घसह्वरणशवृदहाद्वृच्कृगमिजनिभ्यो लेः ।
२.४.८१ आमः ।
२.४.८२ अव्ययादाप्सुपः ।
२.४.८३ नाव्ययीभावादतोऽम्त्वपञ्चम्याः ।
२.४.८४ तृतीयासप्तम्योर्बहुलम् ।
२.४.८५ लुटः प्रथमस्य डारौरसः ।

===

तृतीयोऽध्यायः

प्रथम : पादः

१ प्रत्ययः ।
२ परश्च ।
३ आद्युदात्तश्च ।
४ अनुदात्तौ सुप्पितौ ।
५ गुप्तिज्किद्भ्यः सन् ।
६ मान्बधदान्शान्भ्यो दीर्घश्-चाभ्यासस्य ।
७ धातोः कर्मणः समानकर्तृकादिच्छायां वा।
८ सुप आत्मनः क्यच् ।
९ काम्यच्च ।
१० उपमानादाचारे ।
११ कर्तुः क्यङ् सलोपश्च ।
१२ भृशादिभ्यो भुव्यच्व्वेर्लोपश्च हलः ।
१३ लोहितादिडाज्भ्यः क्यष् ।
१४ कष्टाय क्रमणे ।
१५ कर्मणो रोमन्थतपोभ्यां वर्तिचरोः ।
१६ वाष्पोष्मभ्यामुद्वमने ।
१७ शब्दवैरकलहाभ्रकण्वमेघेभ्यः करणे।
१८ सुखादिभ्यः कर्तृ वेदनायाम् ।
१९ नमोवरिवश्चित्रङः क्यच् ।
२० पुच्छभाण्डचीवराण्णिङ्।
२१ मुण्डमिश्रश्लक्ष्णलवणव्रतवस्त्र-
हलकलकृततूस्तेभ्यो णिच् ।
२२ धातोरेकाचो हलादेःक्रियासमभिहारे यङ्।
२३ नित्यं कौटिल्ये गतौ।
२४ लुपसदचरजपजभदहदश-गृॠभ्यो भावगर्हायाम्।
२५ सत्यापपाशरूपवीणातूल
श्लोकसेनालोमत्वचवर्मवर्णचूर्णचुरादिभ्यो णिच् ।
२६ हेतुमति च ।
२७ कण्ड्वादिभ्यो यक् ।
२८ गुपूधूपविच्छिपणिपनिभ्य आयः ।
२९ ऋतेरीयङ् ।
३० कमेर्णिङ् ।
३१ आयादय आर्धधातुके वा।
३२ सनाद्यन्ता धातवः ।
३३ स्यतासी लृलुटोः ।
३४ सिब्बहुलं लेटि ।
३५ कास्प्रत्ययादाममन्त्रे लिटि ।
३६ इजादेश्च गुरुमतोऽनृच्छः ।

३७ दयायासश्च ।

३८ उषविदजागृभ्योऽन्यतरस्याम् ।

३९ भीह्रीभृहुवां श्लुवच्च ।

४० कृञ्चानुप्रयुज्यते लिटि ।

४१ विदाङ्कुर्वन्त्वित्यन्यतरस्याम्।

४२ अभ्युत्सादयांप्रजनयांचिकयां रमयामकः पावयांक्रियाद् विदामक्रन्निति च्छन्दसि ।

४३ च्लि लुङि ।

४४ च्लेः सिच् ।

४५ शल इगुपधादनिटः क्सः।

४६ श्लिष आलिङ्गने ।

४७ न दृशः ।

४८ णिश्रिद्रुस्रुभ्यः कर्तरि चङ् ।

४९ विभाषा धेट्श्व्योः ।

५० गुपेश्छन्दसि।

५१ नोनयतिध्वनयत्येलयत्यर्द-यतिभ्यः ।

५२ अस्यतिवक्तिख्यातिभ्योऽङ्।

५३ लिपिसिचिह्वश्च ।

५४ आत्मनेपदेष्वन्यतरस्याम् ।

५५ पुषादिद्युताद्य्लृदितः परस्मैपदेषु ।

५६ सर्तिशास्त्यर्तिभ्यश्च ।

५७ इरितो वा।

५८जृस्तम्भुम्रुचुम्लुचुग्रुचुग्लुचुग्लुञ्चुश्विभ्यश्च ।

५९ कृमृदृरुहिभ्यश्छन्दसि ।

६० चिण् ते पदः ।

६१ दीपजनबुधपूरितायि-प्यायिभ्योऽन्यतरस्याम्।

६२ अचः कर्मकर्तरि ।

६३ दुहश्च् ।

६४ न रुधः।

६५ तपोऽनुतापे च ।

६६ चिण् भावकर्मणोः ।

६७ सार्वधातुके यक् ।

६८ कर्तरि शप् ।

६९ दिवादिभ्यः श्यन् ।

७० वा भ्राशभ्लाशभ्रमु-क्रमुक्लमुत्रसित्रुटिलषः ।

७१ यसोऽनुपसर्गात् ।

७२ संयसश्च ।

७३ स्वादिभ्यः श्नुः।

७४ श्रुवः शृ च ।

७५ अक्षोऽन्यतरस्याम्।

७६ तनूकरणे तक्षः ।

७७ तुदादिभ्यः शः ।

७८ रुधादिभ्यः श्नम् ।

७९ तनादिकृञ्भ्य उः ।

८० धिन्विकृण्व्योर च ।

८१ क्र्यादिभ्यः श्ना।

८२ स्तम्भुस्तुम्भुस्कम्भुस्कुम्भु-स्कुञ्भ्यःश्नुश्च ।

८३ हलः श्नः शानज्झौ ।

८४ छन्दसि शायजपि ।

८५ व्यत्ययो बहुलम् ।

८६ लिङ्याशिष्यङ्।

८७ कर्मवत् कर्मणा तुल्यक्रियः ।

८८ तपस्तपः कर्मकस्यैव ।

८९ न दुहस्नुनमां यक्चिणौ।

९० कुषिरजोः प्राचां श्यन् परस्मैपदं च।

९१ धातोः ।

९२ तत्रोपपदं सप्तमीस्थम्।

९३ कृदतिङ् ।

९४ वासरूपोऽस्त्रियाम्।

९५ कृत्याः।

९६ तव्यत्तव्यानीयरः ।

९७ अचो यत् ।

९८ पोरदुपधात् ।

९९ शकिसहोश्च ।एक

१०० गदमदचरयमश्चानुपसर्गे ।

१०१ अवद्यपण्यवर्यागर्ह्य-पणितव्यानिरोधेषु ।

१०२ वह्यं करणम् ।

१०३ अर्यः स्वामिवैश्ययोः ।

१०४ उपसर्या काल्या प्रजने ।

१०५ अजर्यं संगतम् ।

१०६ वदः सुपि क्यप् च।

१०७ भुवो भावे ।

०८ हनस्त च।

१०९ एतिस्तुशास्वृदृजुषः क्यप्।

११० ऋदुपधाच्चाक्लृपिचृतेः।

१११ ई च खनः।

११२ भृजोऽसंज्ञायाम्।

११३ मृजेर्विभाषा।

११४ राजसूयसूर्यमृषोद्यरुच्य-कुप्यकृष्टपच्याव्यथ्याः।

११५ भिद्योद्ध्यौ नदे।

११६ पुष्यसिद्ध्यौ नक्षत्रे।

११७ विपूयविनीयजित्या मुञ्जकल्कहलिषु।

११८ प्रत्यपिभ्यां ग्रहेः।

११९ पदास्वैरिबाह्यापक्ष्येषु च।

१२० विभाषा कृवृषोः।

१२१ युग्यं च पत्रे।

१२२ अमावस्यदन्यतरस्याम्।

१२३ छन्दसि निष्टर्क्यदेवहूय-प्रणीयोन्नीयोच्छिष्यमर्य-स्तर्याध्वर्यखन्यखान्यदेवयज्यापृच्छ्यप्रतिषीव्यब्रह्मवाद्यभाव्यस्ताव्योपचय्य-पृडानि।

१२४ ऋहलोर्ण्यत्।

१२५ ओरावश्यके।

१२६ आसुयुवपिरपिलपित्रपिचमश्च।

१२७ आनाय्योऽनित्ये।

१२८ प्रणाय्योऽसंमतौ।

१२९ पाय्यसान्नाय्यनिकाय्यधाय्या नहविर्निवाससामिधेनीषु।

१३० क्रतौ कुण्डपाय्यसंचाय्यौ।

१३१ अग्नौ परिचाय्योपचाय्य-समूह्याः।

१३२ चित्याग्निचित्ये च।

१३३ ण्वुल्तृचौ।

१३४ नन्दिग्रहिपचादिभ्यो ल्युणिन्यचः।

१३५ इगुपधज्ञाप्रीकिरः कः।

१३६ आतश्चोपसर्गे।

१३७ पाघ्राध्माधेट्दृशः शः।

१३८ अनुपसर्गाल्लिम्पविन्द-धारिपारिवेद्युदेजि-चेतिसातिसाहिभ्यश्च।

१३९ ददातिदधात्योर्विभाषा।

१४० ज्वलितिकसन्तेभ्यो णः।

१४१ श्याद्व्यधास्रुसंस्रवतीणव-सावहृलिहश्लिषश्वसश्च।

१४२ दुन्योरनुपसर्गे।

१४३ विभाषा ग्रहः।

१४४ गेहे कः।

१४५ शिल्पिनि ष्वुन्।

१४६ गस्थकन्

१४७ ण्युट् च।

१४८ हश्च व्रीहिकालयोः।

१४९ प्रसृल्वः समभिहारे वुन्।

१५० आशिषि च।

==

संस्कृत पाठ्यक्रम की 50 चयनित सिद्धियाँ

1	कुण्डेन अटन्	18	चित्रगुः	35	आचख्यौ
2	निर्मक्षिकम्	19	केशाकेशि	36	कौरव्यः पिता
3	पञ्चनदम्	20	कण्ठेकालः	37	पापठीति
4	द्व्यहः	21	ओदनं पचन्	38	नेनेक्ति
5	स्वयंधौतो पादौ	22	रुदति प्राव्राजीत्	39	अभूत्
6	पौर्वशाल :	23	ओदनं बुभुक्षुः	40	अतत
7	पञ्चकपालः	24	शतं दायी	41	पुत्रीयति
8	अष्टाध्यायी	25	पूर्वाह्णः	42	पण्डितायते
9	सप्तर्षयः	26	प्रजग्ध्य	43	पटपटायति
10	पञ्चेन्द्र	27	अघसत्	44	सुखायते
11	महापुरुषः	28	जिघत्सति	45	चङ्क्रम्यते
12	युवजरती	29	ऊयतुः	46	चञ्चूर्यते
13	अर्द्धपिप्पली	30	अगुः	47	जजागार
14	अब्राह्मणः	31	अधिजिगांसते	48	पाठयाञ्चकार
15	इदमेषां यातम्	32	अधिजगे	49	समपादि भैक्ष्यम्
16	जागरिका	33	अध्यैष्यत	50	धिनोति
17	कुम्भकारः	34	अध्यापिपयिषति		

2. पाठ्यपुस्तक –संस्कृतनिधिः प्रथमो भागः BSB

विषयानुक्रमणिका

प्रार्थना
१. ब्रह्मचर्यसूक्तम्
२. न विश्वसेदविश्वस्ते
३. ओषधिपर्वतः
* भाति मे भारतम् (स्वाध्यायपाठः)

४. शान्तिं योगेन विन्दति
५. दैवी सम्पद्विमोक्षाय
६. चेन्नम्मायै नमो नमः
* स वै पण्डित उच्यते (स्वाध्यायपाठः)

. राष्ट्ररक्षाकवचम्
८. मातरः सर्वभूतानाम्
९. जीर्ण हितं मितं चाद्यात्
* एतत्सतां चेष्टितम् (स्वाध्यायपाठः)

१०. गृहस्थयोगसाधकगुणाः
११. जलसंरक्षणपरम्पर
१२. कृत्रिममेधायै संस्कृतम्
* अस्माकं पूर्वजाः (स्वाध्यायपाठः)
* भारतीयसांस्कृतिकनिधिः
* व्याकरणबोधः(स्वाध्याय-पाठः)
* साहित्यबोधः
* भारतीय-ज्ञाननिधिः, शब्दरूपाणि, धातुरूपाणि

ध्यातव्य - स्वाध्याय पाठ पाठ्यक्रम का हिस्सा नहीं है इसलिए परीक्षा प्रश्न पत्र में स्वाध्याय पाठों से प्रश्न नहीं दिए जाएंगे।